

5/

QR-200407/9132325001-2500

बालवाडी सेविकांना अंगणवाडी
सेविका / मदतनिस म्हणून
सापवावून घेण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक एखावि १०९९/प्र क ५४८/ का ६
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक ३१ ऑगस्ट १९९९

- वाचा - १) शासन निर्णय / ग्राम विकास विभाग क्रमांक आयसीडी १०९९/प्र क २४५०/४७,
दिनांक २ जून १९९२.
- २) शासन निर्णय / आदिवासी विकास विभाग क्रमांक संकीर्ण १०८७/प्र क ९८९/का ९३,
दिनांक १४ सप्टेंबर १९९४.
- ३) शासन निर्णय / महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक आयसीडी १०९४/प्र क ३६०/६,
दिनांक २४ ऑक्टोबर १९९४.
- ४) शासन परिपत्रक / महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक अखाति १०९५/प्र क १४९/
कार्या-६, दिनांक ३० नोव्हेंबर १९९५.
- ५) शासन परिपत्रक / महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक एखावि १०९६/प्र क ५४९/
का ६, दिनांक २४ सप्टेंबर १९९६.
- ६) शासन निर्णय / महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक एखावि १०९४/प्र क ३६०/का ६,
दिनांक २६ फेब्रुवारी, १९९७.
- ७) शासन निर्णय / महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक एखावि १०९७/प्र क ५०५/का ६,
दिनांक १२ ऑक्टोबर १९९७.
- ८) शासन रुग्णीपत्रक/महिला व बाल विकास विभाग क्रमांक एखावि १०९९/प्र क ३२२/
का ६(अ) दिनांक २ जून १९९९.

प्रस्तावना - एकात्मिक बाल विकास सेवा ही केंद्रपूरस्कृत योजना असून या योजनेअंतर्गत
चालविण्यात येणा-या अंगणवाड्यामधील अंगणवाडी सेविका आणि मदतनिस या मान्यनी कर्मचा-
यांची नियुक्ती करण्यासंदर्भात शासनाने विहित कार्यपद्धती ठरवून दिलेली आहे. तथापि एकात्मिक
बाल विकास सेवा प्रकल्प एखाद्या भागात सुरू झाल्यानंतर त्या भागातील बालवाड्या बंद करण्यात
येऊन त्या बालवाड्यामधील बालवाडी सेविकांना त्यांच्या कामाचा अनुभव लक्षात घेऊन अंगणवाडी

सेविका / मदतनिस म्हणून नियुक्ती देण्यासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी ओदश दिलेले आहेत. प्रशासनातील सुसुत्रीकरणाच्या दृष्टीने बालवाढी सेविकांना अंगणवाढी सेविका / मदतनीस म्हणून नियुक्ती देण्यासंदर्भात देण्यात आलेल्या आदेशांचे एकत्रीकरण करून शासन पुढील प्रमाणे सर्वंकष सुधारित आदेश देत आहे.

शासन निर्णय :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना या केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत राज्यात यापुढे ज्या जिल्ह्यात व तालुक्यात एकात्मिक बाल विकास सेवा प्रकल्प सुरु होतील त्या प्रकल्प भागात जिल्हा परिषदा, पंचायत समिती, ग्राम पंचायत, समाजकल्याण विभाग, केंद्रीय व राज्य समाज कल्याण सल्लागार बोर्ड यांच्या ज्या बालवाढ्या सुरु असतील, त्या मान्यता प्राप्त बालवाढ्या बंद करण्यात येऊन त्या बालवाढी सेविकांना अंगणवाढी सेविका म्हणून प्राधान्याने नियुक्ती देण्यात यावी. यासाठी बालवाढी सेविकेची सेवा सदर एकात्मिक बाल विकास सेवा प्रकल्पास राज्य शासनाच्या मंजूरी आदेशापूर्वी दोन वर्षे पूर्ण झालेली असावी.

२.

अंगणवाढ्यामधील मदतनिसांच्या पदावर समाजकल्याण विभाग आदिवासी विकास विभागाच्या ज्या बालवाढ्या सुरु असून अंगणवाढ्या सुरु होणार असल्याने बंद होणार आहेत व आदिवासी आश्रमशाळांना जोडून असलेल्या ज्या बालवाढ्या बंद झालेल्या आहेत त्या बालवाढ्यातील मदतनीसांना अंगणवाढ्यांमध्ये मदतनीस म्हणून प्रथम नेमणूक देण्यात यावी. शासकीय आदिवासी आश्रमशाळांना संलग्न अशा बालवाढ्यांसाठी मंजूर केलेल्या व आता त्या बालवाढ्या बंद केल्यामुळे अतिरिक्त ठरणा-या अंशकालीन दाईना एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनांतर्गत अंगणवाढ्यांमध्ये मदतनिस म्हणून सामावून घेण्यात यावे.

३.

एखाद्या अंगणवाढीत मदतनीस म्हणून काम करीत असलेल्या अर्हता प्राप्त अनुभवी महिलेस जर तेथील अंगणवाढी सेविकेचे पद रिक्त असेल आणि अंगणवाढी मदतनीस त्याच अंगणवाढीत किमान दोन वर्षे काम करीत असेल तर अशा अर्हताप्राप्त स्थानिक महिलेस अंगणवाढी सेविका म्हणून परस्पर नियुक्ती देण्यात यावी. तथापि त्याच भागातील / गावातील दुस-या अंगणवाढीतील सेविकेच्या रिक्त जागी मदतनिसेची नियुक्ती करावयाची असेल तर त्यास निवडसमितीची मान्यता घेणे बंधनकारक राहिल.

४. सदर बालवाढी सेविकेची सेवा दोन (२) वर्षे पूर्ण झालेली असावी असा निर्णय घेण्यात येऊन बालवाढी सेविका म्हणून दोन वर्षापेक्षा जास्त सेवा झालेल्या महिला कर्मचा-यांना शिक्षणाबाबतची अट विशेष बाब म्हणून शिथिल करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी अंगणवाढी सेविकेची नेमणूक करताना या बालवाढी सेविकांची अंगणवाढी सेविका म्हणून नेमणूक करावी व तदनंतर राहिलेल्या जागांवर इतर उमेदवारांमधून अंगणवाढी सेविकांची नेमणूक करावी मात्र या बालवाढी सेविका अंगणवाढी मदतनीस म्हणून काम करण्यास इच्छुक असल्यास त्यांनी इतर उमेदवारांप्रमाणे त्या पदाकरिता अर्ज करावा.

५. अंगणवाढी कार्यकर्ती व मदतनीस ह्यांची नेमणूकीचे वेळी कमीत कमी वयोमर्यादा १८ वर्षे पूर्ण असणे जरूरीचे आहे. यामुळे १८ वर्षापेक्षा कमी वय असलेल्या बालवाढी सेविकेला अंगणवाढी सेविका म्हणून सामावून घेण्यात येऊ नये. अंगणवाढी सेविका / मदतनीस यांची वयोमर्यादा १८ ते ४४ वर्षे अशी असली तरी बालवाढी सेविकेला अंगणवाढी सेविका म्हणून सामावून घेताना ५५ वर्षांपर्यंतची वयोमर्यादा ग्राह्य धरण्यात यावी. तसेच एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत अंगणवाढी सेविका व मदतनीस ही अर्धवेळ मानधनी पदे असल्याने आणि त्यांना केंद्र शासनाच्या निदेशाप्रमाणे एक ठराविक रक्कम मानधन म्हणून दिली जात असल्याने इतर शासकीय कर्मचा-यांप्रमाणे वयाची ५८ वर्षे पूर्ण झाल्यावर या मानधनी कर्मचा-यांना सेवेतून कमी करण्यात येऊ नये. जोपर्यंत या महिला शारिरिकदृष्ट्या अंगणवाढीचे काम करण्यास सक्षम असतील तोपर्यंत या महिला अंगणवाढी सेविका व मदतनीस या पदावर कार्यरत राहू शकतील.

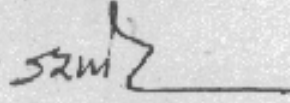
६. बालवाढी सेविका मधून अंगणवाढी सेविका / मदतनीस यांची नेमणूक करताना अशा बालवाढी सेविका ह्या विवाहीत / अविवाहीत असा फरक न करता त्यांची अंगणवाढी सेविका म्हणून नेमणूक करण्यात यावी.

७. अंगणवाढी सेविका व मदतनीस या पदावर नेमणूक करताना स्थानिक रहिवासी महिला उमेदवारांना प्राधान्य देण्यात यावे असा निर्णय घेण्यात आला आहे. तथापि बालवाढी सेविकेला अंगणवाढी कार्यकर्ती म्हणून सामावून घेतेवेळी ती स्थानिक रहिवासी असणे

अनिवार्य असणार नाही मात्र अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून नेमणूक झाल्यावर तिने अंगणवाडी विधत असलेल्या ठिकाणी राहणे अपेक्षित राहिल.

८. ज्या बालवाडी सेविकांना २ वर्षांपेक्षा कमी अनुभव आहे. अशा बालवाडी सेविकांबद्दल प्रत्यक्ष मुलाखतीद्वारे नामनिर्देशनाने गुणतक्ताचे आधारे (प्राप्त गुणास अनुसरून) नेमणूकीबद्दल विचार करण्यात यावा. मात्र थेट अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून सामावून घेण्यात येऊ नये. तथापि अंगणवाडी कार्यकर्ती व मदतनीस यांच्या नियुक्ती संदर्भात निर्माण केलेल्या निवडसमितीने बालवाडी सेविका म्हणून केलेल्या कामाच्या अनुभवाकरिता अतिरिक्त गुण देणे आवश्यक राहिल. अर्थात बालवाडी सेविका म्हणून तिने केलेल्या कामाच्या अनुभवाकरिता दिलेले गुण परिशिष्ट "अ" मधील गुणतक्तात स्पष्टपणे वर्षांविषे आवश्यक आहे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ज. न. राठोड)
अंतर सचिव

प्रति,

आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, कोकण भवन, नवी मुंबई

संचालक, महिला व बाल विकास संचालनालय, पुणे

सर्व जिल्हाधिकारी

सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद

सर्व उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालकल्याण), जिल्हा परिषद

सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, ग्रामीण, नागरी व आदिवासी प्रकल्प

आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

समाजकल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवडनक्ती, काढ.

गणतन्त्र

शैक्षणिक पात्रता	विधवा परित्यक्ता	सामान्य ज्ञान/ अनुभव सामाजिक कार्यात रत्ती	व्यक्तिगत (Personal) मतांशती कौशलस्य	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती/ विमुक्त / भटक्या जाती / जमाती इतर मागा-स्वर्गीय	दार्ष्टव्य देशेखालील नोंदणी-कृत कुटुंबातील सदस्य	स्थानिक रहिवासी	बातवामी सेविका म्हणून २ वर्षा-पर्यंत कामाचा अनुभव	एकूण
मदतनीस १०	१५	१०	१०	१०	१०	२५	१०	१००
सेविका १५ S.S.C उत्तीर्ण - २० (कमी असलेल्या प्रत्येक वर्गाकरिता २ मार्क कमी)	१५	१५	१०	१० अनु. जाती/ जमाती-१० दिज. - ८ इतर मागास वर्गीय- ५	५	३० स्था. २, ३० ३ कि. मी. पर्यंत रहिवली १०	१०	१००